

Sectorraad Praktijkonderwijs

Uitstroommonitor praktijkonderwijs 2018-2019

Samenvatting van de uitstroommonitor 2018-2019
en de volgmodules najaar 2019

Sectorraad Praktijkonderwijs

december 2019

1 Vooraf

De Sectorraad Praktijkonderwijs is leverancier van het systeem Uitstroom- en volgmonitor. Dit systeem is ontwikkeld zodat scholen invulling kunnen geven aan hun nazorgfunctie. In de periode 1 september – 31 oktober 2019 hebben de scholen voor praktijkonderwijs weer deelgenomen aan de uitstroommonitor en volgmodules. Met het systeem brengen zij in kaart waar de leerlingen na het praktijkonderwijs naar toe gaan en hoe hun loopbaan in de twee jaar na uitstroom verloopt. In deze beknopte samenvatting doen we verslag van de uitkomsten van deze meting.

Wat biedt deze samenvatting?

In deze samenvatting bespreken we de landelijke gemiddelden. We vergelijken deze met de uitkomsten van de uitstroommonitor en volgmodules bij voorgaande metingen.

Welke gegevens hebben de scholen in september en oktober '19 ingevoerd? In tabel 1.1 wordt dat schematisch in beeld gebracht. De scholen hebben dit keer ingevoerd:

- De uitstroomgegevens van de leerlingen die in of direct na het schooljaar 2018-2019 de school hebben verlaten;
- De gegevens van de ex-leerlingen die in het schooljaar 2017-2018 zijn uitgestroomd; dit noemen we ook wel 'volgmodule 2';
- De gegevens van de ex-leerlingen die in het schooljaar 2016-2017 zijn uitgestroomd; dit noemen we ook wel 'volgmodule 4.'

tabel 1.1 Uitstroommetingen in het najaar van 2018

<i>Cohort</i>	<i>Najaar 2017</i>	<i>Begin 2018</i>	<i>Najaar 2018</i>	<i>Begin 2019</i>	<i>Najaar 2019</i>
Cohort 2018-2019	-	-	-	-	Uitstroom 2018-2019
Cohort 2017-2018	-	-	Uitstroom 2017-2018	Volg 1	Volg 2
Cohort 2016-2017	Uitstroom 2016-2017	Volg 1	Volg 2	Volg 3	Volg 4

In de volgende paragrafen bespreken we kort de belangrijkste uitkomsten van respectievelijk de uitstroom 2018-2019, volgmodule 2 en volgmodule 4. Daarbij maken we zoals gezegd een vergelijking met de uitkomsten bij vorige metingen.

Criteria

We plaatsen de uitkomsten van de uitstroommonitor en volgmodules tegen de achtergrond van de afspraken die de sector in het verleden met de inspectie van het onderwijs heeft gemaakt over plaatsing en bestendigheid in het kader van hun nazorgplicht. Deze afspraken houden het volgende in.

- Minimaal 90% van de leerlingen wordt geplaatst in werk, onderwijs of een traject gericht op het verkrijgen van werk of een opleiding.
- Minimaal 75% van de uitstroom is te kenschetsen als 'bestendig'.

Bij deze criteria geldt voor de scholen uitdrukkelijk het beginsel van ‘pas toe of leg uit’. Er zijn immers omstandigheden denkbaar waardoor het onmogelijke niet van een school kan worden gevraagd. Lager scoren op de norm kan in zo’n situatie dus worden beargumenteerd of uitgelegd.

2 Kengetallen uit de uitstroommonitor 2018-2019

In totaal hebben 160 van de 175 scholen voor praktijkonderwijs in 2019 aangegeven gebruik te willen maken van de uitstroommonitor. Het gebruik ligt daarmee op 91% van het totale scholenbestand¹. Het aantal scholen dat de uitstroommonitor gebruikt is licht gestegen ten opzichte van vorig jaar. Evenals voorgaand jaar is Groningen de regio met het relatief laagste gebruik van de Uitstroommonitor. In tabel 2.1 is het gebruik per regio vermeld.

tabel 2.1 Gebruik van de uitstroommonitor per regio

	Monitor 2016-2017			Monitor 2017-2018			Monitor 2018-2019		
	DUO	Monitor	%	DUO	Monitor	%	DUO	Monitor	%
Groningen	9	7	78%	9	5	56%	9	6	67%
Friesland	8	8	100%	8	8	100%	8	8	100%
Drenthe	9	8	89%	9	8	89%	9	8	89%
Overijssel	16	16	100%	15	15	100%	15	15	100%
Flevoland	6	6	100%	6	6	100%	6	6	100%
Geld-Oost	10	10	100%	10	10	100%	10	10	100%
Geld-West	15	14	93%	15	13	87%	15	14	93%
Utrecht	8	8	100%	8	8	100%	8	8	100%
N-Holland	17	16	94%	18	16	89%	18	16	89%
Amsterdam	8	6	75%	8	6	75%	8	6	75%
Z-H R'dam	14	13	93%	14	13	93%	14	13	93%
Z-H Dordt	7	6	86%	7	6	86%	7	6	86%
Z-H Z'meer	16	16	100%	16	16	100%	16	16	100%
Zeeland	6	5	83%	6	5	83%	6	5	83%
W-Brabant	3	3	100%	3	3	100%	3	3	100%
O-Brabant	15	12	80%	15	12	80%	15	12	80%
Limburg	8	8	100%	8	8	100%	8	8	100%
Totaal	175	162	93%	175	158	90%	175	160	91%

De scholen hebben gezamenlijk van in totaal 6500 leerlingen de uitstroomgegevens ingevoerd. Dit aantal is nagenoeg gelijk aan de voorgaande editie. Toen werden van in totaal 6368 leerlingen de uitstroomgegevens ingevuld. We zien dus dat het aantal leerlingen waarvan de uitstroomgegevens zijn ingevuld, stabiliseert na enige jaren van stijging (zie tabel 2.2).

¹ Voor het aantal scholen voor praktijkonderwijs is uitgegaan van het databestand van DUO (175 scholen met een eigen brinnummer en vestigingscode peildatum 1 oktober '18). Van het totaal aantal scholen kunnen momenteel 160 scholen de uitstroommonitor invullen. 151 scholen hebben dit daadwerkelijk gedaan (tot 13/11/2019).

In de uitstroommonitor brengen de scholen in kaart waar de leerlingen na het praktijkonderwijs naar toe gaan. In tabel 2.2 zijn de verschillende uitstroombestemmingen met de bijbehorende percentages vermeld.

Tabel 2.2 Uitstroombestemming per schooljaar

	2012- 2013 (n=5490)	2013- 2014 (n= 5666)	2014- 2015 (n= 5683)	2015- 2016 (n=6190)	2016- 2017 (n=6442)	2017- 2018 (n=6462)	2018- 2019 (n=6500)
Arbeid	28%	25%	28%	29%	30%	31%	28%
Beschut werk	-	7%	4%	3%	3%	4%	3%
Arbeid en leren	9%	9%	9%	9%	10%	11%	11%
Leren	32%	29%	32%	33%	33%	34%	37%
Andere school voor pro	7%	8%	7%	6%	6%	5%	6%
Vmbo	2%	2%	3%	2%	2%	2%	2%
Vso	4%	5%	4%	4%	4%	3%	3%
Verhuizing buitenland	-	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Andere opleiding in de regio	2%	-	-	-	-	-	-
Onderwijs buiten de regio	4%	-	-	-	-	-	-
Dagbesteding	4%	4%	3%	4%	4%	3%	3%
Geen werk of school	7%	6%	7%	7%	5%	4%	4%
Onbekend	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

De uitstroombestemmingen zijn in 2014 in de vragenlijst veranderd. Dit is dan ook de reden dat in de tabel niet alle rubrieken over de volledige reeks van jaren zijn ingevuld.

31% van de leerlingen gaat na het verlaten van de school aan de slag in een baan: 28% in een reguliere baan en 3% in beschut werk. Nog eens 11% van de leerlingen gaat leren en werken combineren. Voor 37% van de leerlingen geldt dat zij voltijds doorleren.

Verder zijn er nog 10% 'overstappers'. Dit zijn meestal tussentijdse uitstromers, dat wil zeggen niet in het laatste schooljaar. Deze leerlingen gaan naar een andere school voor pro, een vmbo- of een vso-school.

3% van de leerlingen gaat naar vormen van dagbesteding. Voor 4% van de leerlingen geldt dat zij helaas niet aan het werk zijn gegaan en ook niet meer op school zitten. Ten slotte: van een kleine groep (1%) van de leerlingen weten de scholen niet wat hun uitstroombestemming is geweest.

Bezien over de reeks van jaren zien we hier en daar wat schommelingen. Opvallender is echter het vrij stabiele beeld van de schoolverlaters in het praktijkonderwijs. De scholen slagen er in hun leerlingen - afhankelijk van hun mogelijkheden en behoeftes - te begeleiden naar werk of leren na het praktijkonderwijs. Daarbij blijven de uitstroomrichtingen van de schoolverlaters redelijk constant. Wel is er een stijging van de leerlingen die doorleren. Het afgelopen schooljaar loopt dit op naar 37%. De norm die met de inspectie hierbij is afgesproken luidt, dat de scholen zorgen voor minimaal 90% plaatsing van hun leerlingen. De uitstroommonitor 2018-2019 laat zien dat

voor dat cohort het percentage op 96,7%² (2017-2018 97,2%) ligt, dus ruim boven de afgesproken norm.

3 Kengetallen uit de volgmodules

Met de volgmodules kunnen de scholen in beeld brengen hoe het de voormalige leerlingen van hun school vergaat, gedurende de twee jaar volgend op hun uitstroom. Er worden steeds twee cohorten gevolgd.

Hierna bespreken we eerst de stand van zaken van het cohort dat in het schooljaar 2017-2018 de school heeft verlaten. Dit doen we aan de hand van de tweede meting op dit cohort. Daarna komen de uitkomsten aan bod van de vierde volgmeting op het cohort 2016-2017.

3.1 Volgmodule 2 van cohort 2017-2018

In het najaar van 2019 is van 6073 leerlingen uit het cohort 2017-2018 de volgmodule 2 ingevuld; dit komt neer op 94,0% van het aantal uitgestroomde leerlingen van het betreffende cohort. Een groot deel van de 6% dat niet is ingevuld, wordt verklaard door leerlingen (in casu 318 leerlingen; 5%) die in 2017-2018 naar een andere school voor praktijkonderwijs zijn uitgestroomd.

In het voorjaar van 2015 is met de scholen geconstateerd dat de ex-leerlingen die tussentijds overstappen naar een andere school voor praktijkonderwijs – meestal ten gevolge van verhuizing – niet meer door de oorspronkelijke school gevolgd worden. Het gaat immers niet om eind-uitstroom maar tussentijdse uitstroom. Tegen die achtergrond horen deze voormalige leerlingen wél thuis in de uitstroommeting als zodanig, maar niet in de tabellen die gaan over het vervolg van de loopbaan van voormalige pro-leerlingen. Hun loopbaan wordt na uitstroom bij de ontvangende school voor praktijkonderwijs verder gevolgd. Om die reden is het percentage 'uitstroom naar andere school voor pro' niet meer opgenomen in tabel 3.1 voor volgmodule 2.

Omdat het echter een vrij hoog percentage betreft (5%), betekent dit dat de cijfers in de tweede en derde kolom niet zonder meer vergeleken kunnen worden met die van de eerste. Daarvoor is een statistische correctie nodig (in casu de tweede en derde kolom vermenigvuldigen met factor 0,95). Dan zijn de percentages wel vergelijkbaar met die in de eerste.

Op verzoek van de scholen heeft het bestuur van de Sectorraad Praktijkonderwijs in december 2017 besloten dat een school moet kunnen kiezen de volg 1 meting (actualisatie uitstroom na 0,5 jaar) en de volg 3 meting (actualisatie uitstroom na 1,5 jaar) desgewenst niet in te vullen. Hierdoor is het aantal leerlingen waarvoor de volg 1 is ingevuld lager dan volg 2; respectievelijk 4260 en 6073 leerlingen (zie tabel 3.1).

Tabel 3.1 geeft in de laatste kolom de actuele situatie van de ex-leerlingen weer, één jaar nadat zij hun school voor praktijkonderwijs hebben verlaten.

² Hiervoor is een berekeningswijze afgesproken, waarbij de antwoordcategorieën uitstroom 'onbekend' en 'anders' (binnen 'geen werk en school') niet meegenomen worden bij het % plaatsing/bestendige uitstroom.

tabel 3.1 Status van de ex-leerling, één jaar na uitstroom

	<i>Uitstroom Najaar '18 n=6462</i>	<i>Volg 1 Voorjaar '19 n=4260</i>	<i>Volg 2 Najaar '19 n =6073</i>
Arbeid	31%	33%	34%
Beschut werk	4%	5%	4%
Arbeid en leren	11%	11%	11%
Leren	34%	34%	32%
Andere school voor pro	5%	-	-
Vmbo	2%	2%	1%
Vso	3%	3%	3%
Verhuizing buitenland	2%	2%	2%
Dagbesteding	3%	3%	3%
Geen werk of school	4%	5%	6%
Onbekend	1%	2%	5%
Totaal	100%	100%	100%

Zoals ook bij voorgaande edities is gebleken, is de status van veel ex-leerlingen een jaar (volg 2) na uitstroom nog vrij stabiel. Hier en daar zijn er wat verschuivingen: het percentage jongeren dat een jaar later aan het werk is (arbeid en beschut werk), stijgt licht; van 35% naar 36%; $0,95 \cdot 38\%$. Het percentage dat nog op school zit – meestal de mbo-opleiding – daalt iets. Helaas blijkt ook bij deze volgmodule, net als in de voorgaande jaren, dat het aantal jongeren dat een jaar na uitstroom geen werk heeft en ook niet op school zit, oploopt (uitstroom najaar '18 versus volg 2 najaar '19). Dat geldt ook nu weer voor het percentage 'onbekend'.

Het beeld van de tweede volgmodule is vergeleken met dat van vorige edities niet erg afwijkend.

De norm voor bestendige uitstroom ligt op minimaal 75%. Een jaar na uitstroom ligt dit percentage voor het cohort 2017-2018 op 91,5%. Hiermee voldoet het praktijkonderwijs in ruime mate aan de afgesproken norm.

3.2 Volgmodule 4 van cohort 2016-2017

Door middel van de volgmodule 4 brengen de scholen in beeld hoe het er voor staat met de leerlingen die nóg een jaar eerder het praktijkonderwijs hebben verlaten, namelijk in het schooljaar 2016-2017. Het gaat hier dus om de leerlingen die twee jaar eerder de school hebben verlaten.

Bij de vierde meting van dit cohort, in het najaar van 2019, hebben de scholen de status van 5974 leerlingen ingevoerd (92,7%). Veruit het grootste deel van de 10% dat niet is ingevuld, wordt verklaard door 388 leerlingen (6%) die in 2016-2017 naar een andere school voor praktijkonderwijs zijn uitgestroomd.

Tabel 3.2 toont de actuele situatie van deze ex-leerlingen.

Tabel 3.2 Ontwikkeling cohort 2016-2017

	<i>Uitstroom</i> Najaar '17 n=6442	<i>Volg 1³</i> Voorjaar '18 n=4612	<i>Volg 2</i> Najaar '18 n =5891	<i>Volg 3⁴</i> Voorjaar '19 n=4057	<i>Volg 4</i> Najaar '19 n=5974
Arbeid	30%	34%	34%	36%	39%
Beschut werk	3%	3%	3%	4%	3%
Arbeid en leren	11%	11%	10%	10%	9%
Leren	33%	32%	31%	29%	25%
Andere school voor pro	6%	-	-	-	-
Vmbo	2%	2%	2%	2%	2%
Vso	4%	3%	3%	3%	2%
Verhuizing buitenland	2%	2%	2%	2%	2%
Dagbesteding	3%	4%	4%	4%	4%
Geen werk of school	5%	7%	6%	5%	6%
Onbekend	1%	2%	5%	5%	8%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Twee jaar na uitstroom zien we dat het percentage ex-leerlingen dat aan het werk is (arbeid en beschut werk), is gestegen; in dit geval 33% naar 39% (0,94* 42%) van het totaal (uitstroom najaar '17 versus volg 4 najaar '19). Het aandeel van de ex-leerlingen dat twee jaar na uitstroom nog een opleiding volgt (veelal op het mbo), daalt van 33% naar 23% (0,94*25%).

6% van de ex-leerlingen is na twee jaar niet aan het werk en zit ook niet meer op school. Van 8% van de ex-leerlingen kunnen de scholen de actuele status niet meer achterhalen en is dus onbekend of zij al dan niet aan het werk zijn of op school zitten. In totaal gaat dit om een groep van 14%. Eén jaar na uitstroom bedroeg dit 11%. De stijging van 3% wordt geheel verklaard door het niet meer kunnen achterhalen van de actuele status van leerlingen.

Ten opzichte van de norm van minimaal 75% bestendige uitstroom, scoort ook dit cohort vrij positief. In die zin dat het percentage twee jaar na uitstroom op 87,6% ligt, dus ruim boven de afgesproken minimumnorm. Daarmee zorgen de scholen voor praktijkonderwijs voor een bestendige uitstroom van hun leerlingen en geven daarmee invulling aan hun nazorgfunctie.

Tot slot

In deze rapportage schetsen we een landelijk beeld van de 'status' van de ex-leerlingen in het praktijkonderwijs op landelijk niveau. Voor een regio kan het interessant zijn om dit beeld ook op regionaal niveau te bekijken. Het gehanteerde database systeem biedt scholen de mogelijkheid een regionaal rapport te genereren⁵.

³ Antal ingevoerd leerlingen is lager omdat volg 1 desgewenst niet hoeft te worden ingevuld (zie ook paragraaf 3.1)

⁴ Zie voetnoot 3

⁵ Via de zgn. 'tab rapportages'; Uitstroommonitor 'Vrije benchmark rapportage'